

Produktywność gospodarstwa leśnego w programie prac Polskiego Towarzystwa Leśnego

Problem podwyższenia produktywności gospodarstwa leśnego należy niewątpliwie do najważniejszych zadań współczesnego leśnictwa. Problem ten powstał na tle deficytu drewna w wyniku dysproporcji pomiędzy podażą surowca drzewnego a potrzebami gospodarki narodowej i handlu zagranicznego.

Deficyt drewna występuje nie tylko w Polsce, ale i w innych krajach europejskich. Potwierdzają to autorzy zachodni, jak np. M a n t e l, S t r e y f f e r t i wielu innych, którzy wskazują na potrzebę uintensywnienia krajowych baz leśnych przez zalesienie nieużytków, maksymalne wykorzystanie powierzchni leśnych, melioracje i nawożenie gruntów leśnych, przebudowę drzewostanów, utylizację odpadów drzewnych, prowadzenie plantacji leśnych itp.

Problem wzmożenia produktywności gospodarstwa leśnego w Polsce przewijał się w postulatach wielu zjazdów i konferencji naukowych Polskiego Towarzystwa Leśnego. Uwzględniając duże znaczenie oraz złożoność tego problemu Zarząd Główny PTL opracował w kadencji 1966—1968 program działania i przystąpił do jego stopniowej realizacji.

Wstępne prace związane z tym programem zlecono Komisji Zagospodarowania Lasu PTL, która ustaliła zarys działania poszczególnych komisji problemowych i funkcjonalnych Towarzystwa przy współpracy z oddziałami terenowymi PTL.

Projekt programu został przedyskutowany przez Zarząd Główny na posiedzeniach w kwietniu i w lipcu 1967 r. (ostatnie z udziałem przewodniczących oddziałów) i przyjęty jako wytyczne działalności Towarzystwa na najbliższe dwa lata.

Podstawowe kierunki programu przedstawiają się następująco.

I. Działalność popularyzacyjna

1. Podjęcie akcji referatowej, w której główny nacisk będzie położony na problematykę produktywności. W związku z tym Komisja Krzewienia Wiedzy Leśnej zwróci się do znawców tego zagadnienia o spopularyzowanie tematu wśród członków Towarzystwa.

2. Rozpisanie konkursu z wysokimi nagrodami na pracę pt. „Problem zwiększenia produktywności gospodarstwa leśnego w nadleśnictwie X”. Szczegółowy regulamin tego konkursu podany zostanie w osobnym komunikacie. Wyróżnione opracowania będą opublikowane w „Sylwanie”.

II. Działalność problemowo-naukowa

W tym zakresie przewiduje się rozpatrzenie przez poszczególne komisje problemowe następującej problematyki:

1. Komisja Ekonomiki i Polityki Leśnej

— Ekonomiczna efektywność stosowania różnego wieku rębności dla podstawowych gatunków drzew leśnych.

— Określenie efektów ekonomicznych zespołów przedsięwzięć, zmierzających do uproduktywnienia gospodarstwa leśnego.

— Zbadanie granicy opłacalności wykorzystania bazy drewna drobnowymiarowego.

— Zagadnienie opłacalności zadrzewień i plantacji drzew szybko-rosnących.

2. Komisja Zagospodarowania Lasu

— Problem podniesienia produktywności gleb zdegradowanych.

— Selekcja drzew leśnych.

— Stosowanie tzw. cięć liniowych (trzebieży schematycznej).

— Przebudowa drzewostanów świerkowych w Karpatach.

— Uodpornienie oraz przebudowa drzewostanów powstałych na gruntach porolnych.

— Stosowanie udoskonalonych rębni przerębowo-gniazdowej i przerębowej.

3. Komisja Inżynierii i Gospodarki Wodnej

— Zbadanie wpływu stosowania różnego rodzaju rębni na regulację stosunków wodnych.

— Wybór obiektów doświadczalnych do badania wpływu lasu na poprawę stosunków wodnych i użytecznego obiegu wody.

— Stosunki wodne w Puszczy Białowieskiej i podstawy ich regulacji.

4. Komisja Drzewnictwa

— Wykorzystanie bazy surowca drzewnego z terenów gospodarczo słabo udostępnionych.

— Możliwości gospodarczego wykorzystania w przyszłości surowca modrzewiowego i gatunków szybko-rosnących.

— Perspektywy gospodarczego wykorzystania surowca dębowego.

— Rejonizacja jakościowa drewna sosnowego na terenie kraju.

5. Komisja Zadrzewień

— Wykorzystanie bogatych siedlisk w dorzeczach większych rzek do zadrzewień (kontynuacja).

— Wzorcowe projekty zadrzewień osad leśnych (zakończenie tematu i przedstawienie projektów na konkurs).

— Zadrzewienia klimatyczno-melioracyjne obszaru Żuław w aspekcie poprawy lokalnego klimatu dla produkcji rolnej oraz perspektywy produkcji drewna i innych użytków.

6. Komisja Łowiectwa

— Zbadanie wpływu struktury wieku populacji na grupowanie się jeleniowatych, stopień ich przemieszczania się oraz zakres korzystania z karmy.

Zbadanie rozmiarów bazy żerowej w zależności od typu siedliskowego lasu, gatunkowej i struktury wieku drzewostanów oraz od stopnia insolacji.

— Opracowywanie metod skutecznego eliminowania szkód od zwierzyny w uprawach, młodnikach i drzewostanach.

7. Komisja Lasów Niepaństwowych

— Plan zagospodarowania rejonów, o niskich wskaźnikach lesisto-

ci, ulegających stepowieniu i objętych działaniem erozji wodnej i wietrznej — na przykładzie woj. łódzkiego.

8. Komisja Typologii Leśnej

— Zagadnienie produktywności typów siedliskowych lasu.

9. Komisja Ochrony Lasu

— Gromadzenie materiałów statystyczno-historycznych, dotyczących występowania szkodników i chorób leśnych.

— Włączenie elementu rozeznania ochroniarskiego do operatów nadleśnictw.

10. Komisja Ochrony Przyrody i Turystyki

— Zbadanie sposobów racjonalnego wykorzystania lasów dla celów odnowy sił człowieka, z uwzględnieniem potrzeby zabezpieczenia produktywności lasu.

— Zaprojektowanie kierunku i zakresu prac badawczych na obszarach objętych ochroną przyrody, w celu uzyskania wskazań dotyczących podniesienia produktywności lasów.

11. Komisja Rekultywacji Leśnej Terenów Poprzemysłowych

— Analiza stopnia zagrożenia i tempa zamierania drzewostanów w zasięgu ujemnego działania przemysłu.

— Współdziałanie w badaniach nad ograniczeniem i likwidacją szkód powstających w drzewostanach pod wpływem czynników środowiska przemysłowego.

— Analiza bilansu terenów przekazywanych przemysłowi i zwracanych lasom.

12. Komisja Historii Leśnictwa

— Zbadanie procesów doskonalenia produkcji leśnej w przekroju historycznym.

III. Działalność wydawnicza

W ramach tej działalności przewiduje się opracowanie i wydanie popularnego dzieła pt. „Problem podniesienia produktywności gospodarstwa leśnego w Polsce”. Praca ta w sposób dostępny przedstawi aktualny stan wiedzy na tym odcinku, wskaże możliwości podniesienia produktywności oraz niezbędne środki i nakłady z tym związane.

Podsumowaniem wyników działalności PTL w okresie kadencji 1966—1968 są następujące sesje naukowe:

1) zorganizowana przez Komisję Ochrony Lasu przy współpracy IBL n.t. „Produktywność a stan zdrowotny lasów w Polsce”, w Toruniu we wrześniu 1967 r.

2) zorganizowana przez Komisję Zagospodarowania Lasu nt. „Produktywność i zagadnienie hodowli lasu”, w Siedlcach we wrześniu 1968 r.

Tadeusz Partyka